ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ
ΥΠ. Ε. Π. Θ.

Ἐν Παρισίοις τῇ 8/20 Αὐγούστου 1894

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε

Πρὸ ἡμερῶν σᾶς ἔγραψα ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ σᾶς πέμψω σχεδιαγραφήματα τῶν συνθέσεων τῶν ἀναγλύφων, τὰ ὁποῖα θὰ κοσμήσουν τὸ βάθρον τοῦ ἀνδριάντος Κολοκοτρώνη. Ἐσωκλείστως σᾶς τὰ ἀποστέλλω καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ γράψετε τὴν περὶ αὐτῶν κρίσιν σας.

Διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ἀναγλύφων ἐπροτίμησα αὐτὰ τὰ δύο περιστατικὰ τὰ ὁποῖα μοὶ φαίνονται τὰ σημαντικότερα τοῦ βίου τοῦ Κολοκοτρώνη: ἡ καταστροφὴ τοῦ Δράμαλη καὶ ἡ συγκράτησις τῶν φοβισμένων Ἑλλήνων οἱ ὁποῖοι εἶχον προσκυνήσει καὶ δεχθῆ τὰ προσκυνοχάρτια τῶν Τούρκων. Ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὁ Κολοκοτρώνης διηγεῖται αὐτολεξεὶ τὰ ἑξῆς: εἰς τὸν καιρὸν τοῦ προσκυνήματος ἐφοβήθηκα μόνον διὰ τὴν πατρίδα μου, ὄχι ἄλλη φορὰ οὔτε εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως οὔτε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Δράμαλη ὅπου ἦλθε μὲ τόσο στράτευμα.

Καὶ διὰ μὲν τὴν εἰκόνα τῶν Δερβενακίων παρίσταται τὸ στενὸν μέρος ἀπὸ τοῦ ὁποίου θὰ διῆλθον ἔφιπποι καὶ πεζοὶ οἱ Τοῦρκοι, ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὴν διήγησιν τοῦ ἰδίου Κολοκοτρώνη: «Ἀνεχώρησα ἐπῆγα νὰ πιάσω τὸ Δερβενάκι ἔβαλα τα [illegible] καὶ κατόπι εἰς μία ράχη διὰ νὰ νομίσουν οἱ τοῦρκοι ὅτι εἶναι πολλοὶ στρατιῶται ἐγὼ ἐστεκούμην μὲ δέκα ἀνθρώπους, τοὺς εἶχα εἰπῆ νὰ μὴ κάμουν ἀρχὴ τοῦ πολέμου παρὰ ἀφοῦ ἀκούσουν τὰ δικά μου τουφέκια». Ἀφιχθέντων τῶν Τούρκων πλησίον τῶν ταμπουρίων ὁ Κολοκοτρώνης ἔφιππος καὶ ζωηρῶς δίδει τὸ πρόσταγμα τῆς ἐνάρξεως τῶν πυρῶν.

Διὰ δὲ τὴν εἰκόνα τῆς καύσεως τῶν προσκυνοχαρτίων παρίσταται ἡ πλατεῖα ἑνὸς χωρίου τοῦ ὁποίου οἱ πρόκριτοι πείθονται ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη ὅπως καύσωσι τὰ προσκυνοχάρτια καὶ ταχθῶσιν ὑπ' αὐτόν.

ὁ Κολοκοτρώνης ἵσταται ἐπί ὑψώματος ὄρθιος καί ἀσκεπής ἔχων ὄπισθέν του τόν σημαιοφόρον του ὅστις κρατεῖ τήν περικεφαλαίαν του. Οἱ πρόκριτοι ἀσκεπεῖς μεταξύ τῶν ὁποίων καί εἷς ἱερεύς παραδίδουν τά συγχαρητήρια των. Ὁ Κολοκοτρώνης διά μέν τῆς ἀριστερᾶς στηρίζεται ἐπί τῆς σπάθης του, διά δέ τῆς δεξιᾶς δεικνύει ἐγγύς ἀναμμένην πυράν ἐπί τῆς ὁποίας εἷς πρόκριτος γονυπετῶς ἔρριψεν ἤδη τά χαρτία του. Ὀλίγον παρέκει δύο ἄλλοι ἐξ ὧν ὁ εἷς κάθηται ἐπί ἀρχαίων μαρμαρίνων ἐρειπίων φαίνονται ἑτερογνωμονοῦντες.

Ἐπειδή αἱ συνθέσεις αὗται εἶναι ἀκόμη μόνον προπλασία αἱ δέ φωτογραφίαι εἶναι μικραί, αἱ σημειωμέναι λεπτομέρειαι δέν εἶναι εὐδιάκριτοι, ὅταν ὅμως τά ἀνάγλυφα γείνουν εἰς τό φυσικόν των μέγεθος ἡ παράστασις θά εἶναι πλέον καταληπτή.

Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ἀνδριάντος προχωρεῖ· τά χέρια καί τά πόδια εἶναι ἤδη μορφούμενα ὥστε μετά δύο μῆνας θά ἦναι ἐντελῶς τελειωμένη.

Δεχθῆτε παρακαλῶ τά σεβάσματά μου καί τάς φιλοφρονήσεις μου προσφερόμενος ἄν εὐαρεστῆσθε νά διαβιβάσητε καί πρός τά λοιπά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.

ὅλως ὑμέτερος

Λάζαρος Σώχος

Rue des Fourneaux 74 Paris

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ
ΥΠ. Ε. Π. Θ.